

AUDITO RŪMAI

Europos Audito Rūmai yra atsakingi už ES finansų auditą. Kaip ES išorės auditorius jie padeda tobulinti ES finansų valdymą ir veikia kaip nepriklausomas Sąjungos piliečių finansinių interesų sergėtojas.

TEISINIS PAGRINDAS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 285–287 straipsniai.

STRUKTŪRA

A. Nariai

1. Skaičius

Kiekvienai valstybei narei atstovauja vienas narys (ši tvarka, anksčiau buvusi tik pripažinta, Nicos sutartimi įtvirtinta oficialiai), todėl šiuo metu yra 28 nariai.

2. Reikalavimai

Audito Rūmų nariai privalo:

- savo šalyse priklausyti (dabar arba anksčiau) išorės audito įstaigoms arba turėti šioms pareigoms ypač tinkamą kvalifikaciją;
- įrodyti, kad jų nepriklausomumas nekelia abejonių.

3. Skyrimo procedūra

Audito Rūmų narius skiria:

- Taryba, spręsdama kvalifikuotą balsų daugumą;
- pagal kiekvienos valstybės narės pateiktas rekomendacijas dėl jai skiriamos vietos;
- pasikonsultavusi su Europos Parlamentu.

B. Kadencija

1. Trukmė

Šešeri metai, ji gali būti pratęsiama. Pirmininko kadencijos trukmė yra treji metai, ją taip pat galima pratęsti.

2. Statusas

Audito Rūmų nariams taikomos tos pačios privilegijos ir imunitetai kaip ir Teisingumo Teismo teisėjams.

3. Pareigos

Audito Rūmų nariai, eidami savo pareigas, turi būti visiškai nepriklausomi. Tai reiškia, kad:

- jie nesiekia gauti ir nepriima jokių nurodymų iš išorės;
- jie privalo susilaikyti nuo bet kokios su savo pareigomis nesuderinamos veiklos;
- jie negali dalyvauti jokiaje kitoje mokamoje ar nemokamoje profesinėje veikloje;
- jei jie nesilaiko šių sąlygų, Teisingumo Teismas gali atleisti juos iš pareigų.

C. Organizacija

Audito Rūmai iš savo narių trejų metų kadencijai išsirenka Audito Rūmų pirmininką, kuris gali būti perrenkamas kitai kadencijai.

Audito Rūmus sudaro penkios kolegijos, kurios yra atsakingos už konkrečias išlaidų ir pajamų sritis. Kiekviena kolegija turi dvi atsakomybės sritis: pirma, tvirtinti specialiąsias ataskaitas, specialiąsias metines ataskaitas ir nuomones; antra, rengti pastabų dėl ES bendrojo biudžeto ir Europos plėtros fondo metinių ataskaitų projektus ir nuomonių projektus, kad juos tvirtintų visi Audito Rūmai.

Kolegijoms padeda du horizontalieji komitetai:

- Audito kokybės kontrolės komitetas, kuris nagrinėja Audito Rūmų audito politikos, standartų ir metodikos, audito paramos ir vystymo ir audito kokybės kontrolės klausimus, ir
- Administracinis komitetas, kuris sprendžia administracinius klausimus ir priima sprendimus dėl komunikacijos ir strategijos.

ĮGALIOJIMAI

A. Audito Rūmų auditai

1. Atsakomybės sritis

Audito Rūmų kompetencija – tikrinti Europos Sąjungos arba bet kurios ES įstaigos pajamų ar išlaidų ataskaitas. Atlikdami auditą jie siekia gauti pakankamą patikinimą dėl:

- Europos Sąjungos metinių sąskaitų patikimumo;
- pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo ir
- finansų valdymo patikimumo.

2. Audito metodai

Audito Rūmų auditas atliekamas nuolat; jis gali būti atliekamas prieš uždarant atitinkamų finansinių metų sąskaitas. Auditas remiasi apskaitos dokumentais ir taip pat gali būti atliekamas vietoje:

- ES institucijose;
- bet kurioje pajamas ar išlaidas ES vardu tvarkančioje įstaigoje;
- bet kurio iš ES biudžeto išmokas gaunančio fizinio ar juridinio asmens patalpose.

Valstybėse narėse auditas atliekamas bendradarbiaujant su kompetentingomis nacionalinėmis įstaigomis arba tarnybomis. Šios įstaigos privalo Audito Rūmams pateikti visus dokumentus arba informaciją, kurie, jų nuomone, būtini atliekant auditą.

Audito Rūmai neturi tyrimo įgaliojimų. Todėl jie praneša apie korupcijos ir organizuoto nusikalstamumo grupuočių vykdomo lėšų pasisavinimo atvejus Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF), kuri toliau tiria tuos atvejus.

3. Kitos prerogatyvos

Atlikę auditą, Audito Rūmai pateikia Parlamentui ir Tarybai metinį sąskaitų patikimumo ir pagal jas atliktų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo patikinimo pareiškimą (pranc. *déclaration d'assurance* arba DAS). Audito Rūmai skelbia:

- metinę kiekvienų finansinių metų ES biudžeto įvykdymo ataskaitą, į kurią įeina patikinimo pareiškimas ir kurią Audito Rūmai siunčia ES institucijoms. Ataskaita skelbiama Oficialiajame leidinyje kartu su šių institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas;
- patikinimo pareiškimą dėl Europos plėtros fondo (EPF);
- specialiąsias ataskaitas rūpimomis temomis, ypač patikimo finansų valdymo klausimais;
- specialiąsias metines ataskaitas, susijusias su ES įstaigomis;
- peržiūra pagrįstas publikacijas:
  - padėties apžvalgas, kuriose, remiantis Audito Rūmų tyrimais ir sukaupta patirtimi, nagrinėjamos plačios temos, apimančios klausimus, tiesiogiai susijusius su Audito Rūmų kompetencija,
  - apžvalginius pranešimus, t. y. aprašomuosius ir analitinius dokumentus dėl politikos arba valdymo, kuriuose nagrinėjamos konkrečios temos, taip pat
  - skubias atvejų apžvalgas labai konkrečiais apibrėžtais klausimais arba apie labai konkrečias specifines problemas.

B. Patariamieji įgaliojimai

Pagal SESV 287 straipsnio 4 dalį prireikus kitos institucijos gali prašyti Audito Rūmų pareikšti nuomonę. Audito Rūmų nuomonė privaloma, kai Taryba:

- tvirtina finansinius reglamentus, kuriais nustatoma biudžeto sudarymo ir vykdymo procedūra bei sąskaitų pateikimo ir audito procedūra;
- nustato metodus ir procedūrą, pagal kuriuos Komisijai suteikiama galimybė naudotis ES nuosavais ištekliais;
- nustato taisykles, susijusias su finansų kontrolierių, leidimus suteikiančių pareigūnų ir apskaitos pareigūnų atsakomybe, arba

— tvirtina kovos su sukčiavimu priemones.

PATIKINIMO PAREIŠKIMAS IR KLAIDŲ LYGIS

Auditoriai pateikė teigiamą nuomonę dėl 2017 m. ES sąskaitų patikimumo arba jas pripažino galiojančiomis, kaip tai daroma nuo 2007 m. 2017 m. pajamos buvo be esminių klaidų.

Didelė 2017 m. išlaidų dalis buvo taip pat iš esmės be klaidų. Taigi, antrus metus iš eilės Audito Rūmai pateikė sąlyginę (o ne neigiamą) nuomonę apie sąskaitų mokėjimų tvarkingumą (tai antras kartas nuo tada, kai Audito Rūmai pradėjo teikti metinį patikinimo pareiškimą 1994 m.). Apskritai kalbant, per pastarąjį dešimtmetį padėtis labai pagerėjo. 2006–2011 m. Komisijai pavyko patobulinti finansų valdymą: 2006 m. 7 proc. siekęs klaidų lygis 2011 m. buvo sumažintas iki 3,9 proc. Nors klaidų lygis 2012 m. padidėjo iki 4,8 proc., nuo to laiko jis kasmet mažėja: 4,7 proc. (2013 m.), 4,4 proc. (2014 m.), 3,8 proc. (2015 m.), 3,1 proc. (2016 m.) ir 2,4 proc. 2017 m.

Savo 2017 m. metinėje ataskaitoje Audito Rūmai nurodė, kad vis dar yra tam tikrų problemų, visų pirma tais atvejais, kai išmokos iš ES biudžeto paramos gavėjams mokamos pagal jų anksčiau patirtų išlaidų deklaracijas, pvz., kaimo plėtros ir sanglaudos politikos srityse. Dėl tam tikrų klaidų, kurios buvo rastos, pvz., kaimo plėtros mokėjimuose, buvo gauta pakankamai informacijos, kad šių klaidų būtų galima išvengti ar jas aptikti ir ištaisyti, ir būtų buvę įmanoma pasiekti, kad klaidų lygis būtų mažesnis nei 2 proc. ribinė vertė dar didesnei ES biudžeto daliai. Audito Rūmai taip pat teigė, kad Komisija vis dar turi galimybių geriau panaudoti informaciją apie savo veiklos rezultatus priimdama sprendimus ir plėtoti vidaus kultūrą, kuri būtų labiau sutelkta į veiklos rezultatus.

EUROPOS PARLAMENTO VAIDMUO

Audito Rūmai buvo įsteigti 1977 m. Europos Parlamento iniciatyva. 1993 m. Audito Rūmai tapo lygiaverte ES institucija. Nuo to laiko jie padeda Parlamentui ir Tarybai atlikti biudžeto vykdymo kontrolės funkciją.

Parlamento atliekamos metinės biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros, per kurią jis politiškai vertina Audito Rūmų ataskaitas, pagrindas yra metinė ataskaita ir specialiosios ataskaitos. Audito Rūmų nariai kviečiami pateikti savo ataskaitas Parlamento komitetų posėdžiuose ir atsakyti į Parlamento narių klausimus.

Kiekvienais metais Audito Rūmai ir Parlamento Biudžeto kontrolės (CONT) komitetas rengia keletą posėdžių, per kuriuos CONT komiteto nariai su Audito Rūmų nariais aptaria politinius prioritetus, Audito Rūmų metinę darbo programą, išsamias bendradarbiavimo sąlygas ir kt. Parlamentas savo metinėse rezoliucijose dėl Audito Rūmų biudžeto įvykdymo patvirtinimo taip pat teikia pasiūlymų šiais klausimais.

Taip pat pažymėtina, kad CONT komitetas rengia paskirtųjų Audito Rūmų narių klausymus, per kuriuos jiems užduoda klausimus. Be to, Audito Rūmų ekspertinė informacija padeda Parlamento nariams rengti teisės aktus finansiniais klausimais.

Rudolfs Verdins

